

Posudek na bakalářskou práci

Michaela Martinková,

Počátky umění a princip nalezeného tvaru ve výtvarné výchově

Bakalářská práce, 63 stran, vyobrazení v textu a v příloze. Praha 2014

Michaela Martinková, Studijní program: Specializace v pedagogice; Studijní obor: Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání, bakalářské prezenční studium; vedoucí diplomové práce: Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.

Michaela Martinková si zvolila navržené téma již s předběžnou představou o jeho naplnění. Spojila důkladnou teoretickou přípravu a studium problematiky počátků umění a v nich obsaženého principu tvarové asociace spatřených nebo nalezených přírodnin a přírodních útvarů jako jednoho ze zdrojů vzniku umění se svou grafickou tvorbou. Na výsledky pak navázala pedagogickou práci s výtvarnými prostředky ve zvolené cílové skupině širokého věkového rozvrstvení.

Prostudovala rozsáhlý konvolut odborné literatury o archeologické problematice počátků umění a existující skromnější soubor umělecko-historické literatury tohoto zaměření a vytěžila z ní zevrubnou znalost uvedené problematiky, kterou zhuštěně zpracovala v prvních dvou kapitolách práce. Zaměřila se na období střední fáze mladého paleolitu tzv. gravettien, kdy lidé dnešního typu podle jí prostudované literatury dospěli k vyvrcholení počátků umění.

Původ studentky na jižní Moravě s jedním z významných archeologických nalezišť gravettien v bezprostředním okolí Pálavských vrchů ji vedl k rozhodnutí vyložit problematiku počátků umění na nálezech z téhož období. Zabývá se souvislostí a kontrastem mezi nalezenými tvary, vedoucími ke vzniku nástrojů, a mezi nalezenými tvary neutilitárními, vedoucími ke vzniku artefaktů. Dotýká se pojmu naturfaktů, spatřených v krajinných útvarech a blízkých svou neutilitarností artefaktům, a problematiky doplnění nalezeného tvaru vytvořeným detailem, který zpevňuje asociativní vazbu a definuje nalezený tvar jako zobrazení, čitelné i v okolí tvůrce.

V další části práce se autorka věnuje vylíčení principů tvorby záměrně vzniklých artefaktů, zejména sošek žen a výjimečně i mužů, pochopitelně také sošek zvířat a vychází důsledně z nastudované literatury. Výklad je doplněn vynalézavě získanými vyobrazeními v nových komparačních konfiguracích.

Následující část práce se stručně věnuje psychologickým problémům chápání a vnímání tvaru, kde nejpřesvědčivěji působí partie odvozené z původní tvarové psychologie a ne pouze z jejích aplikací. Navazuje využitím psychologických poznatků ve výtvarné pedagogice.

Kapitola věnovaná příkladům inspirace nalezeným tvarem v moderním umění je jen velmi stručná, jedná se víceméně o náhodné příklady – i když příklad Vladimíra Boudníka patří v našem kulturním okruhu jistě k nejvýznamnějším – a její rozsah zřejmě autorka omezila s ohledem na dodržení přibližně požadovaného rozsahu bakalářské práce se záměrem jej příliš nepřekročit. Pomíjí například rozsáhlou problematiku inspirace nalezeným tvarem v surrealismu.

Vlastní tvorba autorky, jejíž komentář k reprodukováným vlastním kresbám a grafickým listům tvoří součást textu, byla orientována na inspiraci tvarovou asociativní potencialitou Pálavských vrchů. Autorka se domnívá, že tvarové bohatství reliéfu

Pálavy mohlo i v gravettieniu přispívat k tvarovému hledačství tvůrců artefaktů a sama se zaníceně poddává podnětům, vyvěrajícím z pálavské krajiny. Po umělecké stránce je nutno její kresby a grafické listy vysoce ocenit pro jejich stylovou čistotu a stylovou jednotu. Šířkové kompozice pálavského horizontu dokážou v podání Michaely Martinkové vyvolávat silný emocionální vjem a nesou v sobě vysokou míru sugestivity ve vyvolání představy nálady místa. Kresby i grafické listy zhotovené technikami papírorytu a karborunda patří k rovnocenné protiváze textové části práce a napovídají nastupující osobní výrazovou zralost autorky.

Závěrečná část práce popisuje autorkou vytvořený výtvarný projekt na principu nalezeného tvaru ve výtvarné výchově, prováděný s neinstitucionalizovanou skupinou dětí i dospělých. Všechna tři témata, *Krajina mých předků*, *Jaký tvar má kůň* i *Tajemství otisku*, jsou promyšleně zvolena, ve výsledku dosahují cíle a projevují studentčinu citlivost jak pro práci s výtvarným materiálem, tak pro práci s cílovou skupinou. Na základě představených projektů se Michaela Martinková představuje jako nadějná adeptka učitelství.

Z výsledků práce je kromě zmíněných kvalit nutno ocenit hluboký ponor do problematiky počátků umění, což vyžadovalo důvěrně se seznámit s archeologickou problematikou a doplnit ji i návštěvou archeologických vědeckých pracovišť a nálezových míst. Podle předloženého textu a na základě diskusí s autorkou jsem přesvědčen, že může nastudovanou problematiku bez problémů přednést v tématických prezentacích.

Diplomová práce je celá napsána kultivovaným jazykem, s výraznou vyprávěcí schopností a s cílem přesvědčivě vysvětlit myšlenku. Nezaznamenal jsem v práci výraznější jazyková pochybení, jen drobnosti ve formulacích a v užití čárek mezi větnými částmi a celky. Závěrem vyjadřuji přesvědčení, že bakalářská práce Michaely Martinkové poskytuje obraz o kvalitním výsledku jejího studia, odráží její schopnost formulovat a řešit teoretickou problematiku, vytvořit soudržný cyklický celek grafických autorských prací a v budoucnu obojí dobře uplatnit v učitelské praxi.

Navrhuji bakalářskou práci k obhajobě a doporučuji hodnotit ji stupněm **výborně**.

V Praze 9. 8. 2014

Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.
oponent diplomové práce